

Internetheffing is voorstel uit vorig tijdperk

Commissie-Brinkman laat zich niet uit over concurrentievervalsing tussen krant en publieke omroep

De commissie-Brinkman komt met aanbevelingen die weinig oplossen en laat de echte problemen bij de kranten, de omroep en internet liggen, vindt **Egbert Dommering**.

De commissie-Brinkman is gisteren naar buiten gekomen met het rapport *De Volgende Editie*. Het bevat analyses over wat er in het internettijdperk met de landelijke en regionale dag- en weekbladpers is misgegaan. De commissie, officieel Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst van de Pers geheten, werd begin dit jaar door minister Plasterk (Media, PvdA) ingesteld. Kort samengevat luidt haar conclusie: het publiek verslindt steeds meer informatie langs elektronische weg, maar is steeds minder geneigd daarvoor te betalen.

De pers, die de betaalde papieren oplage gestaag ziet slinken, is genooddacht op internet mee te

doen, maar geeft daar alles gratis weg. Reclame op internet levert niet genoeg op. De inkomsten moeten dus uit de papieren oplage komen, en dat is op den duur niet meer genoeg. De publieke omroep geeft ook informatie voor niets weg, maar beschikt naast de reclame-inkomsten over de publieke omroepfinanciering.

De commissie doet nuttige aanbevelingen, maar de achilleshiel van het rapport is een aanbeveling onder het kopje 'Additionele financiering'. Daar valt te lezen dat voor stimulering van innovatie in bedrijven in de printsector en in de journalistiek er een tijdelijke opslag van enkele euro's per jaar op de kosten van de internetaansluitingen van de Nederlandse huishoudens moet worden gelegd.

De commissie, die eerder in haar rapport had geconstateerd dat een verlaging van het btw-tarief (vroeger bij de pers wel als stimuleringsmaatregel gehanteerd) op internet niet haalbaar is omdat het verschil tussen papier en elektronische informatie is weggevallen, onderbouwt deze aanbeveling

slechts met de mededeling dat door nieuws een maatschappelijke waarde wordt gecreëerd en dat iedereen moet worden ingescherpt dat die waarde geld kost. Maar een dergelijke opslag is geen goed idee: met zo'n redenering kun je er nog wel een opslag bijdoen voor Hyves, Second Life of Facebook, omdat deze nieuwe communicatievormen hebben geïntroduceerd die voor velen een grote waarde vormen.

De opslag doet ook denken aan een wel bijzonder oude editie van de communicatiemiddelen: bij het begin van de ontwikkeling van de omroep koos men voor een heffing op het ontvangtoestel, een financiering die wij bij de huidige technologie totaal verouderd vinden.

Internet heeft markten transparant gemaakt en is bij uitstek geschikt voor individuele elektronische transacties. Het probleem schuilt dan ook niet in het feit dat die transacties niet mogelijk zijn (wat bij het begin van de omroep een reden was te kiezen voor een heffingmodel), maar dat ze bij de huidige marktverhoudingen bij

de pers niet voldoende opleveren.

Als we vanuit deze merkwaardige paragraaf teruglezen in het rapport, valt het op dat de commissie wel meer oude paarden van stal haalt. Zo komt het bij de maatregelen die nodig zijn om de concurrentievervalsing tussen publieke omroep en de pers tegen te gaan met de aanbeveling om de programmeergegevens vrij te geven. Het betreft hier een politiek en juridisch volkomen doodgeprocedeerd dossier dat door internet geen nieuwe relevantie heeft gekregen.

Een ander oud paard is het voorstel om met één distributienet voor de pers te komen. Dat doet denken aan de ideeën uit de jaren zestig van de vorige eeuw om ter besparing van de drukkosten één (staats)drukkerij te stichten. Juist nu na de liberalisatie van de telecommunicatiemarkten ook de postmarkten in beweging komen, verwachten wij meer van concurrentie tussen netwerken.

De commissie vindt dat er meer samenwerking mogelijk moet zijn tussen de publieke omroep en de

pers, maar legt niet uit waarom dat onder de huidige Mediawet niet zou kunnen. Zij benoemt niet het mededingingsrechtelijke probleem dat publiek/privaat gefinancierde samenwerking tot concurrentievervalsing kan leiden als deze niet voldoende op afstand wordt gezet van publiek gefinancierde activiteiten.

En waarom zwijgt de commissie over het werkelijke probleem dat de publieke omroep met publiek geld op internet kan experimenteren waar marktpartijen dat niet kunnen? Op dit punt zouden enkele krachtige aanbevelingen van de commissie zeer welkom zijn geweest.

De commissie doet ook aanbevelingen voor wat zij de journalistieke infrastructuur noemt, maar loopt om het heikele vraagstuk heen wat in het internettijdperk 'een journalist' is en hoe de journalistieke kwaliteit in die nieuwe omgeving moet worden gewaarborgd. Zij constateert terecht dat het gehele landschap van de nieuwsvoorziening ingrijpend is veranderd en dat zich daar allerlei

nieuwe intermediairs en nieuwe individuele initiatieven vormen. Maar waarom zij dan vindt dat het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), misschien ook een organisatie uit de vorige editie, moet worden gesteund omdat het minder goed gaat, blijft raadselachtig.

De commissie staat terecht stil bij de zorgelijke staat van de regionale nieuwsvoorziening. Maar de voorgestelde bundeling van regionale media en de aanbeveling aan gemeenten en provincies om voor overheidscommunicatie meer gebruik te maken van die media, zou de overheidsinvloed op die media wel eens kunnen vergroten.

Had de commissie het beter kunnen doen? Waarschijnlijk wel. Maar met een overheid die ad hoc blijft opereren en niet de besluitkracht kan ontwikkelen om het radicaal veranderde medialandschap met een radicaal ander mediabeleid te benaderen, blijft het voor iedere commissie schipperen.

Egbert Dommering is hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam.